C/2024/4029

17.7.2024

P9_TA(2023)0264

Ajakirjanike ja inimõiguste kaitsjate kaitsmine ilmselgelt põhjendamatute või kuritarvituslike hagide eest

Euroopa Parlamendi 11. juulil 2023. aastal vastu võetud muudatusettepanekud ettepanekule võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv, milles käsitletakse avalikus elus osalevate inimeste kaitsmist ilmselgelt põhjendamatute või kuritarvituslike hagide eest (üldsuse osalemise vastased strateegilised hagid) (COM(2022) 0177 – C9-0161/2022 – 2022/0117(COD)) [1]

(Seadusandlik tavamenetlus: esimene lugemine)

(C/2024/4029)

Muudatusettepanek 1

Ettepanek võtta vastu direktiiv

Volitus 2 a (uus)

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust,

Muudatusettepanek 2

Ettepanek võtta vastu direktiiv

Põhjendus 2

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
(2) Euroopa Liidu lepingu artikli 10 lõikes 3 on sätestatud, et igal liidu kodanikul on õigus osaleda liidu demokraatias. Euroopa Liidu põhiõiguste hartas (edaspidi „harta“) on muu hulgas sätestatud õigus era- ja perekonnaelu austamisele (artikkel 7), isikuandmete kaitsele (artikkel 8), ***sõna***- ja teabevabadusele, mis hõlmab ***massiteabevahendite vabaduse*** ja mitmekesisuse austamist (artikkel 11), ning tõhusale õiguskaitsevahendile ja õiglasele kohtulikule arutamisele (artikkel 47).	(2) Euroopa Liidu lepingu artikli 10 lõikes 3 on sätestatud, et igal liidu kodanikul on õigus osaleda liidu demokraatias. Euroopa Liidu põhiõiguste hartas (edaspidi „harta“) on muu hulgas sätestatud õigus era- ja perekonnaelu austamisele (artikkel 7), isikuandmete kaitsele (artikkel 8), ***väljendus***- ja teabevabadusele, mis hõlmab ***meediavabaduse*** ja mitmekesisuse austamist (artikkel 11), ***kogunemis- ja ühinemisvabadusele (artikkel 12)*** ning tõhusale õiguskaitsevahendile ja õiglasele kohtulikule arutamisele (artikkel 47).

[1] Asi saadeti vastavalt kodukorra artikli 59 lõike 4 neljandale lõigule vastutavale komisjonile tagasi institutsioonidevahelisteks läbirääkimisteks (A9-0223/2023).

Muudatusettepanek 3

Ettepanek võtta vastu direktiiv

Põhjendus 3 a (uus)

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	(3a) Õigus väljendusvabadusele on põhiõigus, mida tuleb kasutada kohuse- ja vastutustundlikult, võttes arvesse inimeste põhiõigust saada erapooletut teavet ja järgides põhiõigust kaitsta oma mainet, isikuandmeid ja eraelu puutumatust. Nende õiguste vastuolu korral peab kõigil pooltel olema juurdepääs kohtutele, järgides igakülgselt õiglase kohtumenetluse põhimõtet.

Muudatusettepanek 4

Ettepanek võtta vastu direktiiv

Põhjendus 3 b (uus)

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	(3b) Oma 11. novembri 2021. aasta resolutsioonis demokraatia ning massiteabevahendite vabaduse ja mitmekesisuse tugevdamise kohta ELis kutsus Euroopa Parlament komisjoni üles esitama ettepaneku nii pehme kui ka tugeva õiguse paketi kohta, et võtta meetmeid liidus ajakirjanikke, valitsusväliseid organisatsioone, akadeemiliste ringkondade esindajaid ja kodanikuühiskonda puudutavate üldsuse osalemise vastaste strateegiliste hagide ehk vaigistuskaebuste sagenemise vastu. Euroopa Parlament tegi ettepaneku võtta tsiviil- ja kriminaalmenetlusõiguse valdkonnas seadusandlikke meetmeid, näiteks kehtestada kord kuritarvituslike tsiviilhagide rahuldamata jätmiseks menetluse algetapis, õigus kostja kantud kulude täielikule hüvitamisele ja õigus kahju hüvitamisele. 11. novembri 2021. aasta resolutsioonis nõuti ka kohtunikele ja õigustöötajatele vaigistuskaebuste teemal piisava koolituse tagamist, vaigistuskaebuste ohvritele rahalise toetuse andmiseks erifondi loomist ning vaigistuskaebuste kohtuasjades tehtud otsuste avaliku registri loomist. Lisaks nõudis parlament Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1215/2012 [1a] (Brüsseli I määrus) ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ)

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	nr 864/2007 [1b] ***(Rooma II määrus) muutmist, et vältida nn laimuturismi ja meelepärase kohtualluvuse valimist.***
	[1a] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. detsembri 2012. aasta määrus (EL) nr 1215/2012 kohtualluvuse ning kohtuotsuste tunnustamise ja täitmise kohta tsiviil- ja kaubandusasjades (ELT L 351, 20.12.2012, lk 1).
	[1b] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. juuli 2007. aasta määrus (EÜ) nr 864/2007 lepinguväliste võlasuhete suhtes kohaldatava õiguse kohta (Rooma II) (ELT L 199, 31.7.2007, lk 40).

Muudatusettepanek 5

Ettepanek võtta vastu direktiiv

Põhjendus 4

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
(4) Käesoleva direktiivi eesmärk on ***pakkuda kaitset*** füüsilistele ja juriidilistele isikutele, kes osalevad avalikus elus avalikku huvi pakkuvates küsimustes, ***eelkõige*** ajakirjanikele ja inimõiguste kaitsjatele, hagide eest, mida esitatakse selleks, et takistada neil osalemast avalikus elus (üldtuntud kui „üldsuse osalemise vastane strateegiline hagi“ või „vaigistuskaebus“).	(4) Käesoleva direktiivi eesmärk on ***kehtestada miinimumnormid liidu tasandil, et tagada kaitse*** füüsilistele ja juriidilistele isikutele, kes osalevad avalikus elus avalikku huvi pakkuvates küsimustes, ***sealhulgas*** ajakirjanikele***, kirjastajatele, meediaorganisatsioonidele, rikkumisest teavitajatele*** ja inimõiguste kaitsjatele, ***aga ka kodanikuühiskonna organisatsioonidele, valitsusvälistele organisatsioonidele, ametiühingutele, loomeinimestele, teadlastele ja akadeemiliste ringkondade esindajatele,*** hagide eest, mida esitatakse selleks, et takistada neil osalemast avalikus elus (üldtuntud kui „üldsuse osalemise vastane strateegiline hagi“ või „vaigistuskaebus“)***, ja nendega ähvardamise eest***.

Muudatusettepanek 6

Ettepanek võtta vastu direktiiv

Põhjendus 5

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
(5) Ajakirjanikel on oluline roll avaliku arutelu hõlbustamisel ning teabe, arvamuste ja ideede edastamisel ja vastuvõtmisel. On oluline, et ***neile*** antaks piisavalt ruumi, et aidata kaasa avatud, vabale ja õiglasele arutelule ning takistada desinformatsiooni levitamist, ***teabega*** manipuleerimist ja muud sekkuvat tegevust. Ajakirjanikel peaks olema võimalik tulemuslikult tegutseda, et kodanikud saaksid Euroopa demokraatlikes ühiskondades tutvuda erinevate seisukohtadega.	(5) Ajakirjanikel on oluline roll avaliku arutelu hõlbustamisel ning teabe, arvamuste ja ideede edastamisel ja vastuvõtmisel***. Sõltumatu, professionaalne ja vastutustundlik ajakirjandus ning mitmekesise teabe kättesaadavus on demokraatia alustalad***. On oluline, et ***ajakirjanikele*** antaks piisavalt ruumi, et aidata kaasa avatud, vabale ja õiglasele arutelule ning takistada desinformatsiooni levitamist, ***infoga*** manipuleerimist ja muud sekkuvat tegevust. Ajakirjanikel peaks olema võimalik tulemuslikult ***ja kartmatult*** tegutseda, et kodanikud saaksid Euroopa demokraatlikes ühiskondades tutvuda erinevate seisukohtadega.

Muudatusettepanek 7

Ettepanek võtta vastu direktiiv

Põhjendus 6

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
(6) Oluline roll ***võitluses*** organiseeritud kuritegevuse, korruptsiooni ja ekstremismi ***vastu on eelkõige uurivatel ajakirjanikel***. Nende tööga kaasnevad eriti suured riskid ning nad puutuvad üha rohkem kokku rünnakute ja ahistamisega. Vaja on tugevat kaitsemeetmete süsteemi, et nad saaksid täita oma ülitähtsat järelevalvaja rolli ***õigustatud*** avalikku huvi pakkuvates küsimustes.	(6) ***Eelkõige uurivatel ajakirjanikel ja meediaorganisatsioonidel on*** oluline roll organiseeritud kuritegevuse, ***võimu kuritarvitamise,*** korruptsiooni***, põhiõiguste rikkumise*** ja ekstremismi ***avalikustamisel ja sellise tegevuse vastu võitlemisel***. Nende tööga kaasnevad eriti suured riskid ning nad puutuvad üha rohkem kokku rünnakute***, tapmiste, ähvarduste, hirmutamise*** ja ahistamisega. Vaja on tugevat ***turva- ja*** kaitsemeetmete süsteemi, ***sealhulgas uurivate ajakirjanike füüsilise turvalisuse kaitsmiseks,*** et nad saaksid täita oma ülitähtsat järelevalvaja rolli avalikku huvi pakkuvates küsimustes***, kartmata, et neid tõe väljaselgitamise ja üldsuse teavitamise eest karistatakse***.

Muudatusettepanek 8

Ettepanek võtta vastu direktiiv

Põhjendus 7

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
(7) Euroopa demokraatlikes ühiskondades on ka inimõiguste kaitsjatel suur roll, eelkõige põhiõiguste, demokraatlike väärtuste, sotsiaalse kaasatuse, keskkonnakaitse ja õigusriigi kaitsmisel. Neil peaks olema hirmutamist kartmata võimalik osaleda aktiivselt avalikus elus ja teha oma hääl kuuldavaks poliitikaküsimustes ja otsustusprotsessides. Inimõiguste kaitsjad on üksikisikud või organisatsioonid, kes kaitsevad põhiõigusi ja mitmesuguseid muid õigusi, näiteks keskkonna- ja kliimaõigusi, naiste, LGBTIQ-inimeste, rassilise või etnilise vähemuse taustaga inimeste ning töötajate õigusi või usuvabadust. ***Piisavat kaitset väärivad ka teised avalikus arutelus osalejad, näiteks õppejõud ja teadlased.***	(7) Euroopa demokraatlikes ühiskondades on ka inimõiguste kaitsjatel suur roll, eelkõige põhiõiguste, demokraatlike väärtuste, sotsiaalse kaasatuse, keskkonnakaitse***, soolise võrdõiguslikkuse*** ja õigusriigi kaitsmisel. ***Võttes arvesse liidu keskkonna- ja kliimapoliitikat, tuleks tähelepanu pöörata ka keskkonnaõiguste kaitsjate kaitsele. Inimõiguste kaitsjatel*** peaks olema hirmutamist kartmata võimalik osaleda aktiivselt avalikus elus***, suurendada vastutust*** ja teha oma hääl kuuldavaks poliitikaküsimustes ja otsustusprotsessides. Inimõiguste kaitsjad on üksikisikud või organisatsioonid, kes kaitsevad põhiõigusi ja mitmesuguseid muid õigusi, näiteks keskkonna- ja kliimaõigusi, naiste, LGBTIQ+-inimeste, rassilise või etnilise vähemuse taustaga inimeste ning töötajate õigusi või usuvabadust.

Muudatusettepanek 9

Ettepanek võtta vastu direktiiv

Põhjendus 7 a (uus)

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	(7a) Peale ajakirjanike, meediaorganisatsioonide ja inimõiguste kaitsjate väärivad asjakohast kaitset ka teised avalikus arutelus osalejad, näiteks akadeemiliste ringkondade esindajad, teadlased ja loomeinimesed. Demokraatlikus ühiskonnas peaks neil olema võimalik teha uurimisi, õpetada, õppida, töötada ja suhelda survemeetmeid kartmata. Akadeemiliste ringkondade esindajad ja teadlased aitavad põhjapanevalt kaasa avalikule arutelule ja teadmiste levitamisele ning tagavad, et demokraatlik arutelu saab toimuda teadvatel alustel ja takistada desinformatsiooni levitamist.

Muudatusettepanek 10

Ettepanek võtta vastu direktiiv

Põhjendus 9

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
(9) Sellise keskkonna edendamiseks on oluline kaitsta ***ajakirjanikke*** ja ***inimõiguste kaitsjaid*** üldsuse osalemise vastaste hagide eest. Kõnealuseid hagisid ei esitata õiguskaitse eesmärgil, vaid avaliku arutelu vaigistamiseks, kasutades tavaliselt ahistamist ja hirmutamist.	(9) Sellise keskkonna edendamiseks on oluline kaitsta ***füüsilisi*** ja ***juriidilisi isikuid*** üldsuse osalemise vastaste hagide eest. Kõnealuseid hagisid ei esitata õiguskaitse eesmärgil, vaid avaliku arutelu vaigistamiseks ***ning liidu ja riigisisese õiguse rikkumiste, sealhulgas korruptsiooni ja muu kuritarvitusliku tegevuse uurimise ja sellest teatamise vältimiseks***, kasutades tavaliselt ahistamist ja hirmutamist.

Muudatusettepanek 11

Ettepanek võtta vastu direktiiv

Põhjendus 10

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
(10) Vaigistuskaebusi esitavad tavaliselt mõjukad üksused, näiteks üksikisikud, lobitöögrupid, ***korporatsioonid*** ja ***riigiorganid***. Sageli on selliste hagide puhul poolte jõuvahekord tasakaalust väljas, kuna hagejal on kostjast tugevam rahaline või poliitiline positsioon. Kuigi see ei ole kõnealuste juhtumite vältimatu osa, suurendab tasakaalust väljas jõuvahekord märkimisväärselt nii üldsuse osalemise vastaste hagide kahjulikku kui ka heidutavat mõju.	(10) Vaigistuskaebusi esitavad tavaliselt mõjukad üksused, näiteks üksikisikud, lobitöögrupid, ***äriühingud, ametiisikud, riigi kontrolli all olevad üksused, poliitikud, õigusasutused*** ja ***riigiasutused, püüdes vaigistada avalikku arutelu***. Sageli on selliste hagide puhul poolte jõuvahekord tasakaalust väljas, kuna hagejal on kostjast tugevam rahaline või poliitiline positsioon. Kuigi see ei ole kõnealuste juhtumite vältimatu osa, suurendab tasakaalust väljas jõuvahekord märkimisväärselt nii üldsuse osalemise vastaste hagide kahjulikku kui ka heidutavat mõju.

Muudatusettepanek 12

Ettepanek võtta vastu direktiiv

Põhjendus 11

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
(11) Üldsuse osalemise vastased hagid võivad kahjustada ***ajakirjanike ja inimõiguste kaitsjate*** usaldusväärsust ja mainet ning nende rahalised ja muud ressursid võivad ammenduda. Selliste hagide tõttu võib avalikku huvi pakkuva teabe avaldamine edasi lükkuda või üldse ära jääda. Menetluste pikkusel ja finantssurvel võib olla ***ajakirjanikele ja inimõiguste kaitsjatele*** heidutav mõju. Selline tegevus võib mõjuda ***ajakirjanike ja inimõiguste kaitsjate*** tööle pärssivalt, sest see võib põhjustada suuremat enesetsensuuri võimalike tulevaste hagide kartuses, ning see toob omakorda kaasa avaliku arutelu vaesumise ühiskonna kui terviku kahjuks.	(11) Üldsuse osalemise vastased hagid võivad kahjustada ***avalikus elus osalevate füüsiliste ja juriidiliste isikute*** usaldusväärsust ja mainet ning nende rahalised ja muud ressursid võivad ammenduda. Selliste hagide tõttu võib avalikku huvi pakkuva teabe avaldamine edasi lükkuda või üldse ära jääda. Menetluste pikkusel ja finantssurvel võib olla ***avalikus elus osalevatele füüsilistele ja juriidilistele isikutele*** heidutav mõju. Selline tegevus võib mõjuda ***nende*** tööle pärssivalt, sest see võib põhjustada suuremat enesetsensuuri võimalike tulevaste hagide kartuses, ning see toob omakorda kaasa avaliku arutelu vaesumise ühiskonna kui terviku kahjuks.

Muudatusettepanek 13

Ettepanek võtta vastu direktiiv

Põhjendus 12

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
(12) Isikud, kelle vastu on esitatud üldsuse osalemise vastane hagi, peavad sageli osalema üheaegselt mitmes kohtumenetluses, mis toimuvad mõnikord mitmes kohtualluvuses. Kui hagi on esitatud ühe liikmesriigi kohtualluvuses teises liikmesriigis elava isiku vastu, on menetlus kostja jaoks tavaliselt keerukam ja kulukam. Üldsuse osalemise vastase hagi esitajad võivad menetlusvahendeid kasutada ka selleks, et kohtuvaidlust pikendada ja selle maksumust suurendada, ning esitada hagi seepärast kohtualluvuses, mida nad peavad oma kohtuasja jaoks soodsamaks, selle asemel, et pöörduda kohtusse, millel on menetlemiseks kõige paremad eeldused. Selline tegevus tekitab riikide kohtusüsteemidele tarbetut ja kahjulikku koormust.	(12) Isikud, kelle vastu on esitatud üldsuse osalemise vastane hagi, peavad sageli osalema üheaegselt mitmes kohtumenetluses***, mis võivad olla tsiviil-, haldus- või kriminaalmenetlused või nende kombinatsioonid ja*** mis toimuvad mõnikord mitmes kohtualluvuses. Kui hagi on esitatud ühe liikmesriigi kohtualluvuses teises liikmesriigis elava isiku vastu, on menetlus kostja jaoks tavaliselt keerukam ja kulukam. Üldsuse osalemise vastase hagi esitajad võivad menetlusvahendeid kasutada ka selleks, et kohtuvaidlust pikendada ja selle maksumust suurendada, ning esitada hagi seepärast kohtualluvuses, mida nad peavad oma kohtuasja jaoks soodsamaks ***(meelepärase kohtualluvuse valimine)***, selle asemel, et pöörduda kohtusse, millel on menetlemiseks kõige paremad eeldused. ***Menetluste kestus ja paljusus, rahaline surve ja karistuste oht on mõjusad vahendid kriitiliste seisukohtade esitajate hirmutamiseks ja vaigistamiseks.*** Selline tegevus tekitab riikide kohtusüsteemidele tarbetut ja kahjulikku koormust ***ning põhjustab nende vahendite väärkasutust, mis on seetõttu käsitatav kohtusüsteemi kuritarvitamisena***.

Muudatusettepanek 14

Ettepanek võtta vastu direktiiv

Põhjendus 13

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
(13) Käesolevas direktiivis sätestatud kaitsemeetmeid tuleks kohaldada kõigi füüsiliste või juriidiliste isikute suhtes seoses nende osalemisega avalikus elus. Samuti tuleks nendega kaitsta füüsilisi või juriidilisi isikuid, kes kas kutsealaselt või isiklikult toetavad, abistavad või pakuvad teisele isikule kaupu või teenuseid eesmärkidel, mis on otseselt seotud üldsuse osalemisega avalikus elus avalikku huvi pakkuvas küsimuses. Need isikud võivad olla näiteks internetiteenuse osutajad, kirjastused või trükikojad, kelle vastu on esitatud hagi või keda ähvardatakse hagi esitamisega, sest nad ***osutavad teenuseid isikule***, kelle vastu on hagi esitatud.	(13) Käesolevas direktiivis sätestatud kaitsemeetmeid tuleks kohaldada kõigi füüsiliste või juriidiliste isikute suhtes seoses nende ***otsese või kaudse*** osalemisega avalikus elus. Samuti tuleks nendega kaitsta füüsilisi või juriidilisi isikuid, kes kas kutsealaselt või isiklikult toetavad, abistavad või pakuvad teisele isikule kaupu või teenuseid eesmärkidel, mis on otseselt seotud üldsuse osalemisega avalikus elus avalikku huvi pakkuvas küsimuses. Need isikud võivad olla näiteks ***õigusala töötajad, perekonnaliikmed,*** internetiteenuse osutajad, kirjastused või trükikojad, kelle vastu on esitatud hagi või keda ähvardatakse hagi esitamisega, sest nad ***abistavad või toetavad isikut***, kelle vastu on hagi esitatud***, või osutavad talle teenuseid***.

Muudatusettepanek 15

Ettepanek võtta vastu direktiiv

Põhjendus 15

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
(15) Direktiivi ei kohaldata nõuete suhtes, mis tulenevad riigi vastutusest riigi tegevuse või tegevusetuse eest riigivõimu teostamisel (acta iure imperii) ja nõuete suhtes, mis on esitatud riigi nimel tegutsevate ametiisikute vastu, ning ametivõimude, sealhulgas avalikult ametisse nimetatud ametnike vastutuse suhtes.	(15) Direktiivi ei kohaldata nõuete suhtes, mis tulenevad riigi vastutusest riigi tegevuse või tegevusetuse eest riigivõimu teostamisel (*acta iure imperii*)***,*** ja nõuete suhtes, mis on esitatud riigi nimel tegutsevate ametiisikute vastu, ning ametivõimude, sealhulgas avalikult ametisse nimetatud ametnike vastutuse suhtes***, välja arvatud juhul, kui see on ette nähtud riigisiseses õiguses. Kooskõlas Euroopa Liidu Kohtu väljakujunenud praktikaga võivad hagid, kus pool on riik või avalik-õiguslik isik, siiski kuuluda käesolevas direktiivis osutatud tsiviil- ja kaubandusasjade kohaldamisalasse, kui tegu või tegevusetus ei ole toimunud riigivõimu teostades.***

Muudatusettepanek 16

Ettepanek võtta vastu direktiiv

Põhjendus 15 a (uus)

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	(15a) Käesoleva direktiiviga kehtestatakse miinimumnormid, mis võimaldavad liikmesriikidel võtta vastu või säilitada avalikus elus osalevatele isikutele soodsamad normid, sealhulgas riigisisesed õigusaktid, millega kehtestatakse mõjusamad menetluslikud tagatised, nagu topeltkaristus, mille puhul saab kohus täielikus kooskõlas õigusega õiglasele kohtumenetlusele mõista kostjale välja kulud või hüvitise ja ka määrata hagejale karistusmakse, mille ta peab riigile tasuma, kui on selge, et hagi esitamine oli pahatahtlik, põhjendamatu või pahauskne. Käesoleva direktiivi rakendamisega ei või põhjendada liikmesriigis kehtiva kaitse taseme nõrgendamist.

Muudatusettepanek 17

Ettepanek võtta vastu direktiiv

Põhjendus 16

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
(16) Üldsuse osalemine avalikus elus peaks tähendama füüsilise või juriidilise isiku avaldust või tegevust, mida tehakse ***sõna-*** ja teabevabaduse õigust kasutades avalikku huvi pakkuvas küsimuses, näiteks ***ajakirjanduslikku***, ***poliitilise***, ***teadusliku***, ***akadeemilise***, ***kunstilise***, ***kommenteeriva*** või ***satiirilise sisu***, väljaannete või teoste loomine, ***väljapanek***, reklaam või muul viisil edendamine***, ning kogu sellega otseselt seotud ettevalmistavat tegevust***. See võib hõlmata ka tegevusi, mis on seotud ühinemisvabaduse õiguse ja rahumeelse kogunemise õiguse kasutamisega, näiteks lobitöö, demonstratsioonide ja protestide korraldamine või neis osalemine, ja tegevusi, mis tulenevad õigusest heale haldusele ja õigusest tõhusale õiguskaitsevahen-	(16) Üldsuse osalemine avalikus elus peaks tähendama füüsilise või juriidilise isiku avaldust või tegevust ***või sellega otseselt seotud ettevalmistavat, toetavat või abistavat tegevust***, mida tehakse ***põhi- ja inimõigusi ning vabadusi, näiteks väljendus-*** ja teabevabaduse õigust kasutades avalikku huvi pakkuvas küsimuses, näiteks ***ajakirjanduslike***, ***poliitiliste***, ***teaduslike***, ***akadeemiliste***, ***kunstiliste***, ***kommenteerivate*** või ***satiiriliste sõnumite***, väljaannete või teoste loomine, ***näitamine***, reklaam või muul viisil edendamine. See võib hõlmata ka tegevusi, mis on seotud ***akadeemilise ja loomevabaduse,*** ühinemisvabaduse õiguse ja rahumeelse kogunemise õiguse kasutamisega, näiteks lobitöö, demonstratsioonide ja protestide korraldamine

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
dile, näiteks kaebuste, petitsioonide, haldus- ja ***kohtunõuete*** esitamine ning ***osalemine*** avalikel kuulamistel. Üldsuse osalemine avalikus elus peaks hõlmama ka ***ettevalmistavad***, ***toetavad*** või ***abistavad tegevused***, millel on otsene ja olemuslik seos asjaomase sõnavõtu või tegevusega ning mida üritatakse üldsuse osalemise vastaste meetmetega maha suruda. Lisaks võib see hõlmata muid tegevusi, mille eesmärk on teavitada või mõjutada üldsuse arvamust või üldsuse edasist tegevust, sealhulgas era- või avaliku sektori üksuse tegevus avalikku huvi pakkuvas küsimuses, näiteks teadusuuringute, küsitluste, kampaaniate või ***muude*** kollektiivse tegevuse korraldamine või neis osalemine.	või neis osalemine, ja tegevusi, mis tulenevad õigusest heale haldusele ja õigusest tõhusale õiguskaitsevahendile, näiteks kaebuste, petitsioonide, haldus- ja ***kohtulike nõuete*** esitamine ning avalikel kuulamistel ***osalemine***. Üldsuse osalemine avalikus elus peaks hõlmama ka ***ettevalmistavaid***, ***toetavaid*** või ***abistavaid tegevusi***, millel on otsene ja olemuslik seos asjaomase sõnavõtu või tegevusega ning mida üritatakse üldsuse osalemise vastaste meetmetega maha suruda. Lisaks võib see hõlmata muid tegevusi, mille eesmärk on teavitada või mõjutada üldsuse arvamust või üldsuse edasist tegevust, sealhulgas era- või avaliku sektori üksuse tegevus avalikku huvi pakkuvas küsimuses, näiteks teadusuuringute, küsitluste, kampaaniate või ***muu*** kollektiivse tegevuse korraldamine või neis osalemine.

Muudatusettepanek 18

Ettepanek võtta vastu direktiiv

Põhjendus 18

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
(18) Avalikku huvi pakkuva küsimuse mõiste alla peaks kuuluma ka kaupade, toodete või teenuste kvaliteet, ohutus või muud asjakohased aspektid, kui need on olulised rahvatervise, ohutuse, keskkonna, kliima ***või põhiõiguste kasutamise*** seisukohast. Tarbija ja tootja või teenuseosutaja vaheline puhtalt individuaalne vaidlus kauba, toote või teenuse üle peaks olema hõlmatud üksnes juhul, kui vaidlus sisaldab avalikku huvi pakkuvat ***komponenti***, näiteks toode või teenus, mis ei vasta keskkonna- või ohutusstandarditele.	(18) Avalikku huvi pakkuva küsimuse mõiste ***peaks hõlmama põhiõiguste kasutamisega seotud küsimusi, sealhulgas sooline võrdõiguslikkus, kaitse soolise vägivalla eest ja mittediskrimineerimine ning õigusriigi, meediavabaduse ja mitmekesisuse ning keskkonnakaitse. Selle*** alla peaks kuuluma ka kaupade, toodete või teenuste kvaliteet, ohutus või muud asjakohased aspektid, kui need on olulised rahvatervise, ohutuse, keskkonna, kliima ***ning tarbijate ja töötajate õiguste*** seisukohast. Tarbija ja tootja või teenuseosutaja vaheline puhtalt individuaalne vaidlus kauba, toote või teenuse üle peaks olema hõlmatud üksnes juhul, kui vaidlus sisaldab avalikku huvi pakkuvat ***tegurit***, näiteks toode või teenus, mis ei vasta keskkonna- või ohutusstandarditele.

Muudatusettepanek 19

Ettepanek võtta vastu direktiiv

Põhjendus 19 a (uus)

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	(19a) Avalikku huvi pakkuvate küsimuste hulka kuuluvad ka süüdistused korruptsioonis, kelmuses ja pettuses, omastamises, rahapesus, väljapressimises, survestamises, seksuaalses ahistamises ja soolises vägivallas või muus vormis hirmutamises või kuritegevuses või muus kuriteos või haldusrikkumises, sealhulgas finants- või keskkonnakuriteos. Samuti kuuluvad avalikku huvi pakkuvate küsimuste hulka meetmed, mille eesmärk on kaitsta ELi lepingu artiklis 2 sätestatud väärtusi ja demokraatlikesse protsessidesse mittesekkumise põhimõtet ning tagada või hõlbustada üldsuse juurdepääsu teabele, et tõkestada desinformatsiooni.

Muudatusettepanek 20

Ettepanek võtta vastu direktiiv

Põhjendus 20

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
(20) ***Kuritarvituslike hagidega*** on tavaliselt ***seotud pahausksed võtted*** menetlustaktikas, nagu menetluse venitamine, kostjale ebaproportsionaalsete kulude tekitamine ja meelepärase kohtualluvuse valimine. Hageja kasutab sellist taktikat muul eesmärgil kui õiguskaitse saamiseks. Sellist taktikat kombineeritakse sageli, kuigi mitte alati, mitmesuguste hirmutamise, ahistamise või ähvardamise viisidega.	(20) ***Üldsuse osalemise vastaseid hagisid iseloomustav pooltevaheline tasakaalust väljas jõuvahekord*** on tavaliselt ***tingitud hageja majandusliku eelise või poliitilise mõju kuritarvitamisest kostja suhtes ja õigusliku põhjendatuse puudumisest. Kuritarvituslike hagide muud näitajad hõlmavad tavaliselt*** menetlustaktikas ***pahausksete võtete kasutamist***, nagu ***tuginemine ühele või mitmele täielikult või osaliselt põhjendamatule nõudele, ülemääraste nõuete esitamine,*** menetluse venitamine ***või asja lõpetamine menetluse hilisemas etapis, sarnastes asjades mitme hagi esitamine***, kostjale ebaproportsionaalsete kulude tekitamine ja meelepärase kohtualluvuse valimine. ***Hagi kuritarvitusliku olemuse kindlakstegemisel tuleks arvesse võtta ka hageja varasemat käitumist ja eelkõige varasemat õiguslike meetmetega hirmutamist.*** Hageja kasutab sellist taktikat muul eesmärgil kui õiguskaitse saamiseks ***või õiguse tegelikuks kasutamiseks***. Sellist taktikat kombineeritakse sageli, kuigi mitte alati, mitmesuguste hirmutamise, ahistamise või ähvardamise viisidega.

Muudatusettepanek 21

Ettepanek võtta vastu direktiiv

Põhjendus 20 a (uus)

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	(20a) Ilmselgelt põhjendamatud või kuritarvituslikud üldsuse osalemise vastased strateegilised hagid muutuvad üha keerukamateks ja mõjusamateks, näiteks kasutatakse võtet, kus ühe isiku vastu esitatakse samal teemal mitu hagi, mis tähendab, et ühel ja samal isikul tuleb end neis kõigis samal ajal ja paralleelselt kaitsta ning nendega tegeleda, mis suurendab ebaproportsionaalselt kulusid.

Muudatusettepanek 22

Ettepanek võtta vastu direktiiv

Põhjendus 20 b (uus)

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	(20b) Vaigistuskaebusi iseloomustab läbivalt hageja ja kostja vaheline tasakaalust väljas jõuvahekord seoses rahaliste ja juriidiliste ressurssidega. See tasakaalust väljas jõuvahekord on eriti murettekitav, kui kuritarvituslikke hagisid rahastatakse otseselt või kaudselt riigieelarvest ja neid kombineeritakse muude kaudsete või otseste riiklike meetmetega, mis on suunatud sõltumatute meediaorganisatsioonide, sõltumatu ajakirjanduse ja kodanikuühiskonna vastu.

Muudatusettepanek 23

Ettepanek võtta vastu direktiiv

Põhjendus 20 c (uus)

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	(20c) Üldsuse osalemise vastaste kuritarvituslike hagidega rikutakse sageli hartas tunnustatud kostja kaitseõigust ning need võivad mõjutada ka tema õigust õiglasele kohtumenetlusele ja süütuse presumptsiooni.

Muudatusettepanek 24

Ettepanek võtta vastu direktiiv

Põhjendus 22

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
(22) Küsimust tuleks käsitada piiriülesena, kui mõlema poole alaline elu- või asukoht ei ole samas liikmesriigis, kus asub asja menetlev kohus. Isegi kui mõlema poole alaline elu- või asukoht on samas liikmesriigis, kus asub asja menetlev kohus, tuleks küsimust käsitada piiriülesena veel kahte liiki olukorras. Esimene on olukord, mil üldsuse konkreetne osalemine avalikus elus ***seoses olulise avaliku huviga*** on tähtis rohkem kui ühele liikmesriigile. ***See*** võib olla näiteks üldsuse osalemine liidu institutsioonide korraldatavatel üritustel, ***näiteks*** avalikel kuulamistel***,*** või sõnavõtte või tegevust küsimustes, ***mis on eriliselt tähtsad*** rohkem kui ***ühe liikmesriigi jaoks***, näiteks ***piiriülene reostus*** või ***väidetavad rahapesujuhtumid***, ***millel võib olla osalisi mitmes liikmesriigist***. Teine olukord, kus küsimust tuleks käsitada piiriülese mõjuga küsimusena, on see, kui hageja või seotud üksused on esitanud sama või seotud kostja vastu teises liikmesriigis samaaegsed hagid või on nende vastu varem hagi esitanud. Nende kahe olukorra puhul võetakse arvesse vaigistuskaebuse konkreetset konteksti.	(22) Küsimust tuleks käsitada piiriülesena, kui mõlema poole alaline elu- või asukoht ei ole samas liikmesriigis, kus asub asja menetlev kohus. Isegi kui mõlema poole alaline elu- või asukoht on samas liikmesriigis, kus asub asja menetlev kohus, tuleks küsimust käsitada piiriülesena veel kahte liiki olukorras. Esimene on olukord, mil üldsuse konkreetne osalemise avalikus elus on tähtis rohkem kui ühele liikmesriigile ***osalemise enda piiriülese mõõtme või õigustatud huvi tõttu, mis üldsusel võib osalemisega seotud küsimuses olla, sealhulgas juhul, kui osalemine on juurdepääsetav elektrooniliste vahendite kaudu***. ***Kõnealune olukord*** võib olla näiteks ***selline*** üldsuse osalemine ***nagu osalemine*** liidu institutsioonide korraldatavatel üritustel, ***osalemine*** avalikel kuulamistel või ***laialdaselt levitatavad väljaanded. Need võivad hõlmata ka*** sõnavõtte või tegevust ***sellistes*** küsimustes ***nagu piiriülene reostus või väidetavad rahapesujuhtumid***, ***millel võib olla osalisi mitmest liikmesriigist. Üldsuse avalikus elus osalemist tuleks pidada juurdepääsetavaks*** rohkem kui ***ühes liikmesriigis eelkõige juhul, kui see toimub internetis***, näiteks ***sotsiaalmeedia kampaaniate*** või ***veebipõhistes meediakanalites kajastamise korral. Kuna internet on kõikjal kättesaadav***, ***tuleks üldsuse avalikus elus osalemist, mis on juurdepääsetav rohkem kui ühes liikmesriigis, pidada piiriülese mõjuga küsimuseks. Digitaalsete sidevahendite mõju piiriüleste tegurite käsitusele on juba tunnustatud Euroopa Liidu Kohtu praktikas***. Teine olukord, kus küsimust tuleks käsitada piiriülese mõjuga küsimusena, on see, kui hageja või seotud üksused on esitanud sama või seotud kostja vastu teises liikmesriigis samaaegsed hagid või on nende vastu varem hagi esitanud. Nende kahe olukorra puhul võetakse arvesse vaigistuskaebuse konkreetset konteksti.

Muudatusettepanek 25

Ettepanek võtta vastu direktiiv

Põhjendus 22 a (uus)

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	(22a) Alates hetkest, mil pädevad asutused saavad teada isikutest, kelle vastu on esitatud üldsuse osalemise vastane hagi, ja kogu menetluse vältel tuleks kooskõlas käesolevas direktiivis sätestatud õigustega anda abi. Abi tuleks anda mitmel viisil, sealhulgas andes üldsusele lihtsasti kättesaadavalt ja tasuta põhjalikku ja sõltumatut teavet ja nõuandeid olemasolevate menetluste ja õiguskaitsevahendite, samuti hirmutamise, ahistamise või kohtumenetlusega ähvardamise eest kaitsmise ja asjaomase isiku õiguste kohta ning tagades tasuta õigusabi piiriülestes tsiviilkohtumenetlustes ja edasistes menetlustes ning õigusnõustamise või muu asjakohaseks peetava õigusabi. Liikmesriigid peaksid ette nägema rahalise abi ja toetusmeetmed, sealhulgas psühholoogilise toe neile, kelle vastu on esitatud üldsuse osalemise vastane hagi.

Muudatusettepanek 26

Ettepanek võtta vastu direktiiv

Põhjendus 22 b (uus)

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	(22b) Üldsuse osalemise vastases kohtumenetluses osalemine tekitab neile, kelle vastu see on esitatud, erilist psühholoogilist stressi. Selliseks menetluseks valmistumine ja selles osalemine nõuab kostjatelt ka väärtuslikke ressursse, mida neil sageli ei ole või mida oleks muul juhul kasutatud osalemiseks avalikus elus. Ühendustel, organisatsioonidel ja muudel ühingutel, nagu ametiühingud, ja muudel juriidilistel isikutel, kellel on kooskõlas riigisiseses õiguses

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	sätestatud kriteeriumidega õigustatud huvi kaitsta kostja õigusi, peaks seetõttu olema võimalus osaleda menetluses kostja nõusolekul kas tema nimel või toetuseks või anda kohtumenetluses teavet käesolevast direktiivist tulenevate kohustuste täitmiseks. Selline seadusliku esindamise võimalus ei tohiks piirata ametiühingute ja töötajate esindajate õigusi ja pädevust osaleda töötajate nimel või toetuseks kohtumenetluses kooskõlas muude liidu ja riigisiseste õigusnormidega.

Muudatusettepanek 27

Ettepanek võtta vastu direktiiv

Põhjendus 23

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
(23) Kostjatel peaks olema võimalik taotleda järgmisi menetluslikke tagatisi: taotlus tagatise saamiseks menetluskulude või menetluskulude ja kahju hüvitamiseks, taotlus jätta ilmselgelt põhjendamatu hagi rahuldamata menetluse algetapis või taotlus õiguskaitsevahendite (kulude väljamõistmine, kahju hüvitamine ja ***trahvid***) kasutamiseks kuritarvitusliku hagi vastu või kõiki neid tagatisi samal ajal.	(23) Kostjatel peaks olema võimalik taotleda järgmisi menetluslikke tagatisi: taotlus tagatise saamiseks menetluskulude või menetluskulude ja kahju hüvitamiseks, taotlus jätta ilmselgelt põhjendamatu hagi rahuldamata menetluse algetapis või taotlus õiguskaitsevahendite (kulude väljamõistmine, kahju hüvitamine ja ***karistused***) kasutamiseks kuritarvitusliku hagi vastu või kõiki neid tagatisi samal ajal. ***Füüsiliste või juriidiliste isikute vastu avalikus elus osalemise tõttu esitatud hagisid tuleks menetleda kiiresti ja tulemuslikult, võttes arvesse juhtumi asjaolusid ning õigust tõhusale õiguskaitsevahendile ja õiglasele kohtumenetlusele.***

Muudatusettepanek 28

Ettepanek võtta vastu direktiiv

Põhjendus 26

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
(26) Kostjale täiendava kaitse pakkumiseks peaks olema võimalik anda talle menetluskulude ja/või kahju hüvitamiseks tagatis, kui kohus leiab, et isegi kui hagi ei ole ilmselgelt põhjendamatu, esineb asjaolusid, mis viitavad menetluse kuritarvitamisele, ja kui põhimenetluse eduväljavaated on väikesed. Tagatis ei sisalda sisulist hinnangut, vaid seda kasutatakse ettevaatusabinõuna, mis tagab lõpliku otsuse täitmise, kui sellega leitakse, et tegemist oli kuritarvitusliku menetlusega. Liikmesriikidel peaks olema õigus otsustada, kas kohus peaks määrama tagatise omal algatusel või kostja taotlusel.	(26) Kostjale täiendava kaitse pakkumiseks peaks olema võimalik anda talle menetluskulude ja/või kahju hüvitamiseks tagatis, kui kohus leiab, et isegi kui hagi ei ole ilmselgelt põhjendamatu, esineb asjaolusid, mis viitavad menetluse kuritarvitamisele, ja kui põhimenetluse eduväljavaated on väikesed. ***Riigisiseses õiguses ette nähtud juhul peaks olema võimalik anda kostjale tagatis kohtumenetluse mis tahes etapis ning kohtunikul peaks olema võimalik määrata, et kostjale eraldatakse kohtulõivude maksmiseks rahalised vahendid, mille kannab hageja, võttes vajaduse korral arvesse poolte rahalist olukorda ja prognoositavaid menetluskulusid.*** Tagatis ei sisalda sisulist hinnangut, vaid seda kasutatakse ettevaatusabinõuna, mis tagab lõpliku otsuse täitmise, kui sellega leitakse, et tegemist oli kuritarvitusliku menetlusega***, ning katab kostjale tekitatud kulud ja kahju***. Liikmesriikidel peaks olema õigus otsustada, kas kohus peaks määrama tagatise omal algatusel või kostja taotlusel.

Muudatusettepanek 29

Ettepanek võtta vastu direktiiv

Põhjendus 29

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
(29) Et taotlust jätta hagi rahuldamata menetluse algetapis saaks kiirmenetluses võimalikult otstarbekalt käsitleda, võivad liikmesriigid kehtestada istungite korraldamise või kohtuotsuse tegemise tähtajad. Nad võivad	(29) ***Menetlev kohus peaks menetluslike tagatiste taotlust menetlema kiiresti, kasutades riigisiseses õiguses ette nähtud kõige tõhusamaid menetlusi.*** Et taotlust jätta hagi rahuldamata menetluse algetapis saaks

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
ka võtta vastu korra, mis sarnaneb ajutiste meetmete puhul rakendatava korraga. Liikmesriigid peaksid tegema jõupingutusi tagamaks, et kui kostja on taotlenud muid menetluslikke tagatisi, tehakse otsus nende kohta samuti kiiresti. Kiire menetlemise huvides võiksid liikmesriigid muu hulgas arvesse võtta seda, kas hageja on sarnastes küsimustes esitanud mitu hagi või kooskõlastatud hagisid ning kas kostjat on üritatud hirmutada, ahistada või ähvardada.	kiirmenetluses võimalikult otstarbekalt käsitleda, võivad liikmesriigid kehtestada istungite korraldamise või kohtuotsuse tegemise tähtajad. Nad võivad ka võtta vastu korra, mis sarnaneb ajutiste meetmete puhul rakendatava korraga. Liikmesriigid peaksid tegema jõupingutusi tagamaks, et kui kostja on taotlenud muid menetluslikke tagatisi, tehakse otsus nende kohta samuti kiiresti. Kiire menetlemise huvides võiksid liikmesriigid muu hulgas arvesse võtta seda, kas hageja on sarnastes küsimustes esitanud mitu hagi või kooskõlastatud hagisid ning kas kostjat on üritatud hirmutada, ahistada või ähvardada.

Muudatusettepanek 30

Ettepanek võtta vastu direktiiv

Põhjendus 30

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
(30) Kui kostja on esitanud taotluse jätta hagi rahuldamata menetluse algetapis, peab põhimenetluse hageja kiirmenetluses tõendama, et hagi ei ole ilmselgelt põhjendamatu. See ei kujuta endast õiguskaitse kättesaadavuse piirangut, võttes arvesse seda, et põhimenetluses on tõendamiskohustus seoses asjaomase nõudega hagejal ja ta peab hagi rahuldamata jätmise vältimiseks täitma palju väiksema kohustuse tõendada, et hagi ei ole ilmselgelt põhjendamatu.	(30) Kui kostja on esitanud taotluse jätta hagi rahuldamata menetluse algetapis, peab põhimenetluse hageja kiirmenetluses tõendama, et hagi ei ole ilmselgelt põhjendamatu. See ei kujuta endast õiguskaitse kättesaadavuse piirangut, võttes arvesse seda, et põhimenetluses on tõendamiskohustus seoses asjaomase nõudega hagejal ja ta peab hagi rahuldamata jätmise vältimiseks täitma palju väiksema kohustuse tõendada, et hagi ei ole ilmselgelt põhjendamatu. ***Lisaks peaks otsuse jätta hagi rahuldamata menetluse algetapis tegema alati kohtunik ja igal üksikjuhul eraldi ning hagejatel peaks alati olema õigus esitada kaebus kõnealuse otsuse peale.***

Muudatusettepanek 31

Ettepanek võtta vastu direktiiv

Põhjendus 31

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
(31) Kulud peaksid hõlmama kõiki menetluskulusid, sealhulgas kõiki kostja esindamisega seotud kulusid, välja arvatud juhul, kui need kulud on ülemäärased. Esindaja kulusid, mis ületavad riiklikes tasumäärade tabelites sätestatud summasid, ei tohiks iseenesest pidada ülemäärästeks. ***Kahju täielik hüvitamine peaks hõlmama nii varalist kui ka mittevaralist kahju, näiteks füüsilist ja psühholoogilist*** kahju.	(31) Kulud peaksid hõlmama kõiki menetluskulusid, sealhulgas kõiki kostja esindamisega seotud kulusid***, sealhulgas kohtueelseid kulusid***, välja arvatud juhul, kui need kulud on ülemäärased. Esindaja kulusid, mis ületavad riiklikes tasumäärade tabelites sätestatud summasid, ei tohiks iseenesest pidada ülemäärästeks***, vaid võimaldada tuleks kulude väljamõistmist täies ulatuses. Kui riigisiseses õiguses ei ole ette nähtud riiklikke tasumäärasid ületavate kulude täielikku väljamõistmist, peaks kohtul olema võimalik mõista kõik kulud välja vastavalt riigisisesele õigusele muul selleks ettenähtud viisil, sealhulgas*** kahju ***hüvitamise kaudu***.

Muudatusettepanek 32

Ettepanek võtta vastu direktiiv

Põhjendus 31 a (uus)

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	(31a) Kahju täielik hüvitamine peaks hõlmama nii varalist kui ka mittevaralist kahju, näiteks füüsilist, maineja psühholoogilist kahju. Selleks et kostja saaks nõuda kahju hüvitamist lihtsalt ja aegsasti, peaks olema võimalik nõuda kahju hüvitamist samas kohtumenetluses, mis on algatatud kostja vastu, esitades selleks asjakohasel juhul vastuhagi. Varaline kahju peaks hõlmama eeskätt esindaja tasusid, kui neid ei hüvitata kuludena, ning sõidu- ja ravikulusid, eelkõige psühholoogilist abi. Varaline kahju peaks hõlmama ka kohtueelseid kulusid, kui need ei kuulu vastavalt riigisisesele õigusele või käesolevale direktiivile kulude hulka. Kohtueelsed kulud peaksid hõlmama vajalikke kulusid, mis on seotud isiku õiguste

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	kaitsmisega kuritarvituslike nõuete eest, sealhulgas esindaja tasud. Mittevaraline kahju peaks hõlmama eelkõige mitmesugust füüsilist ja/või psühholoogilist kahju, kohtumenetlusega seotud valu ja kannatusi või emotsionaalseid pingeid ja mainekahju ehk üldiselt igasugust kahju, mis ei ole varaline.

Muudatusettepanek 33

Ettepanek võtta vastu direktiiv

Põhjendus 32

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
(32) Kohtutele karistuste määramise võimaluse andmise peamine eesmärk on heidutada potentsiaalseid hagejaid esitamast võimalikke üldsuse osalemise vastaseid kuritarvituslikke hagisid. ***Sellised*** karistused peaksid olema proportsionaalsed tuvastatud kuritarvitustega. Karistuste kindlaksmääramisel peaksid kohtud võtma arvesse hagi võimalikku kahjulikku või heidutavat mõju üldsuse osalemisele avalikus elus, võttes muu hulgas arvesse hagi laadi ning seda, kas hageja on sarnastes küsimustes esitanud mitu hagi või kooskõlastatud hagisid ning kas esineb katseid kostjat hirmutada, ahistada või ähvardada.	(32) Kohtutele karistuste määramise võimaluse andmise peamine eesmärk on heidutada potentsiaalseid hagejaid esitamast võimalikke üldsuse osalemise vastaseid kuritarvituslikke hagisid. Karistused ***tuleks kindlaks määrata igal üksikjuhul eraldi ja need*** peaksid olema proportsionaalsed tuvastatud kuritarvitustega. Karistuste kindlaksmääramisel peaksid kohtud võtma arvesse hagi võimalikku kahjulikku või heidutavat mõju üldsuse osalemisele avalikus elus, võttes muu hulgas arvesse hagi laadi ning seda, kas hageja on sarnastes küsimustes esitanud mitu hagi või kooskõlastatud hagisid ning kas esineb katseid kostjat hirmutada, ahistada või ähvardada.

Muudatusettepanek 34

Ettepanek võtta vastu direktiiv

Põhjendus 32 a (uus)

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	(32a) Selleks et üldsus saaks kohtuotsustest teadlikuks, peaksid liikmesriigid looma kooskõlas isikuandmete kaitset käsitlevate liidu ja riigisiseste õigusnormidega käesoleva direktiivi kohaldamisalasse kuuluvate asjakohaste kohtuotsuste riikliku registri, mis on üldsusele juurdepääsetav. Komisjon peaks looma kooskõlas isikuandmete kaitset käsitlevate liidu õigusnormidega üldsusele juurdepääsetava liidu registri, mis põhineb liikmesriikide registritest saadud teabel käesoleva direktiivi kohaldamisalasse kuuluvate asjakohaste kohtuotsuste kohta.

Muudatusettepanek 35

Ettepanek võtta vastu direktiiv

Põhjendus 33

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
(33) Piiriüleses kontekstis on samuti oluline tunnistada seda, et üldsuse osalemise vastased hagid, mis esitatakse kolmandates riikides selliste ajakirjanike, inimõiguste kaitsjate ja muude avalikus elus osalevate isikute vastu, kelle alaline elu- või asukoht on Euroopa Liidus, kujutavad endast ohtu. Nendes võidakse ***ELi ajakirjanikelt, inimõiguste kaitsjatelt ja teistelt*** isikutelt välja mõista ülemääraseid kahjuhüvitisi. Hagi menetlemine kolmandas riigis on selle sihtmärgi jaoks keerukam ja kulukam. Selleks et kaitsta demokraatiat ning ***sõna***- ja teabevabadust Euroopa Liidus ning vältida käesolevas direktiivis sätestatud kaitsemeetmete kahjustamist sellega, et hagi esitatakse teises kohtualluvuses, on oluline pakkuda kaitset ka kolmandates riikides esitatud ilmselgelt põhjendamatute ja kuritarvituslike hagide eest.	(33) Piiriüleses kontekstis on samuti oluline tunnistada seda, et üldsuse osalemise vastased hagid, mis esitatakse kolmandates riikides selliste ajakirjanike, inimõiguste kaitsjate ja muude avalikus elus osalevate isikute vastu, kelle alaline elu- või asukoht on Euroopa Liidus, kujutavad endast ohtu. Nendes võidakse ***avalikus elus osalevatelt*** isikutelt välja mõista ülemääraseid kahjuhüvitisi. Hagi menetlemine kolmandas riigis on selle sihtmärgi jaoks keerukam ja kulukam. Selleks et kaitsta demokraatiat ning ***väljendus***- ja teabevabadust Euroopa Liidus ning vältida käesolevas direktiivis sätestatud kaitsemeetmete kahjustamist sellega, et hagi esitatakse teises kohtualluvuses, on oluline pakkuda kaitset ka kolmandates riikides esitatud ilmselgelt põhjendamatute ja kuritarvituslike hagide eest.

Muudatusettepanek 36

Ettepanek võtta vastu direktiiv

Põhjendus 33 a (uus)

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	(33a) Seoses kohtualluvusega laimunõuete või muude tsiviil- või kaubandusõiguslike nõuete puhul, mis võivad olla käsitatavad üldsuse osalemise vastase kuritarvitusliku hagina, tuleks ainsaks kohtualluvuseks lugeda kostja alalise elu- või asukoha liikmesriiki, võttes igakülgselt arvesse juhtumeid, kus laimamist käsitlevas kohtuasjas on kostja füüsiline isik. Välja arvatud selle reegli kohaldamine käesoleva direktiivi kohaldamisalasse kuuluvate juhtumite suhtes, ei tohiks käesolev direktiiv mõjutada Brüsseli I määruse kohaldamist.

Muudatusettepanek 37

Ettepanek võtta vastu direktiiv

Põhjendus 33 b (uus)

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	(33b) Käesoleva direktiiviga kehtestatakse avaldamise kui üldsuse avalikus elus osalemise suhtes kohaldatava õiguse erialus. Nõuete puhul, mis käsitlevad avaldamist kui üldsuse avalikus elus osalemist, kohaldatakse selle koha õigust, millele avaldamine on suunatud. Kui seda kohta ei ole võimalik kindlaks teha, peaks kohaldatav õigus olema toimetusvastutuse koha või üldsuse avalikus elus osalemisega seotud asjakohase tegevuse koha õigus. Välja arvatud selle erandi kohaldamisalasse kuuluvad juhtumid, ei tohiks käesolev direktiiv mõjutada Rooma II määruse kohaldamist.

Muudatusettepanek 38

Ettepanek võtta vastu direktiiv

Põhjendus 34

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
(34) Käesoleva direktiiviga luuakse uus kohtualluvuse erialus, tagamaks, et vaigistuskaebuste sihtmärkidel, kelle alaline elu- või asukoht on Euroopa Liidus, on liidus olemas tõhus õiguskaitsevahend kolmanda riigi kohtus esitatud kuritarvituslike hagide vastu. See kohtualluvuse erialus võimaldab hagi sihtmärgil, kelle alaline elu- või asukoht on Euroopa Liidus, taotleda kolmanda riigi kohtus toimunud menetluse põhjustatud kahju ja kulu hüvitamist oma alalise elu- või asukoha riigi kohtus. See õigus kehtib olenemata sellest, kus on kolmandas riigis toimuva menetluse hageja alaline elu- või asukoht.	(34) Käesoleva direktiiviga luuakse uus kohtualluvuse erialus, tagamaks, et vaigistuskaebuste sihtmärkidel, kelle alaline elu- või asukoht on Euroopa Liidus, on liidus olemas tõhus õiguskaitsevahend kolmanda riigi kohtus esitatud kuritarvituslike hagide vastu. See kohtualluvuse erialus võimaldab hagi sihtmärgil, kelle alaline elu- või asukoht on Euroopa Liidus, taotleda kolmanda riigi kohtus toimunud menetluse põhjustatud ***või põhjendatult tekkida võiva*** kahju ja kulu hüvitamist oma alalise elu- või asukoha riigi kohtus. See õigus kehtib olenemata sellest, kus on kolmandas riigis toimuva menetluse hageja alaline elu- või asukoht.

Muudatusettepanek 39

Ettepanek võtta vastu direktiiv

Põhjendus 34 a (uus)

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	(34a) Liikmesriigid peaksid soodustama kodanikuühiskonna organisatsioonide tegevust ja tegema nendega tihedat koostööd, sealhulgas tunnustatud ja aktiivsete valitsusväliste organisatsioonidega, kes töötavad isikutega, kelle vastu on esitatud üldsuse osalemise vastane hagi, ning tegema seda eeskätt seoses poliitiliste algatuste, teavitus- ja teadlikkuse suurendamise kampaaniate, teadus- ja haridusprogrammide ning koolitustega ning selliste meetmete mõju järelevalve ja hindamisega.

Muudatusettepanek 40

Ettepanek võtta vastu direktiiv

Põhjendus 34 b (uus)

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	(34b) Käesoleva direktiivi sätteid ja kaitsemeetmeid tuleks kohaldada kõigi üldsuse osalemise vastaste kuritarvituslike hagide suhtes, mille menetlemine on käesoleva direktiivi ülevõtmise riigisiseste õigusnormide jõustumise ajal liikmesriigi kohtus pooleli või algatatakse pärast seda.

Muudatusettepanek 41

Ettepanek võtta vastu direktiiv

Põhjendus 34 c (uus)

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	(34c) Liikmesriike tuleks julgustada võtma asjakohaseid meetmeid omavahelise koostöö hõlbustamiseks, et teha isikutele, kelle vastu on esitatud üldsuse osalemise vastane hagi, teave paremini kättesaadavaks käesolevas direktiivis ja riigisiseses õiguses sätestatud menetluslike tagatiste kohta. Koostöö peaks hõlmama teabevahetust liikmesriikide praeguste tavade kohta piiriüleste asjade puhul ning asjakohasel juhul abi andmist Euroopa võrgustikele ja organitele, nagu Euroopa Liidu Põhiõiguste Amet, kes tegelevad küsimustega, mis on otseselt olulised neile, kelle vastu on esitatud üldsuse osalemise vastane hagi.

Muudatusettepanek 42

Ettepanek võtta vastu direktiiv

Põhjendus 34 d (uus)

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	(34d) Võttes igakülgselt arvesse õiguselukutse sõltumatust, peaksid liikmesriigid julgustama kutseliite võtma vastu õigustöötajate tegevust suunavad eetikanormid, et vältida üldsuse osalemise vastaste kuritarvituslike hagide esitamist, ning nägema asjakohasel juhul ette distsiplinaarkaristused nende normide rikkumise eest. Sellised meetmed tuleks töötada välja tihedas koostöös asjaomaste sidusrühmadega, sealhulgas kutseliitude, sotsiaalpartnerite ja kodanikuühiskonna organisatsioonidega.

Muudatusettepanek 43

Ettepanek võtta vastu direktiiv

Põhjendus 34 e (uus)

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	(34e) Andmete kogumine on äärmiselt oluline, et dokumenteerida kuritarvituslike hagide juhtumeid ja pakkuda lahendusi nende ärahoidmiseks. Käesoleva direktiiviga tuleks kehtestada ühised kriteeriumid andmete kogumise protsesside standardimiseks liikmesriikides ja tagada võrreldavate andmete kogumine. Liikmesriigid peaksid korrapäraselt esitama komisjonile kättesaadavad andmed selle kohta, kuidas isikud, kelle vastu on esitatud üldsuse osalemise vastane hagi, on kasutanud käesolevas direktiivis sätestatud kaitsemeetmeid. Liikmesriikide esitatud andmete põhjal peaks komisjon esitama Euroopa Parlamendile ja nõukogule iga viie aasta järel aruande käesoleva direktiivi hindamise ja läbivaatamise kohta. Aruanded tuleks avalikustada.

Muudatusettepanek 44

Ettepanek võtta vastu direktiiv

Põhjendus 36

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
(36) Käesolev direktiiv täiendab komisjoni soovitust, milles käsitletakse avalikus elus osalevate ajakirjanike ja inimõiguste kaitsjate kaitsmist ilmselgelt põhjendamatute või kuritarvituslike hagide eest (üldsuse osalemise vastased strateegilised hagid). See soovitus on adresseeritud liikmesriikidele ja selles esitatakse terviklik meetmete kogum, mis hõlmab koolitust, teadlikkuse suurendamist, kuritarvituslike hagide sihtmärkide toetamist, andmete kogumist, aruandlust ja üldsuse osalemise vastaste hagide seiret.	(36) Käesolev direktiiv täiendab komisjoni soovitust, milles käsitletakse avalikus elus osalevate ajakirjanike ja inimõiguste kaitsjate kaitsmist ilmselgelt põhjendamatute või kuritarvituslike hagide eest (üldsuse osalemise vastased strateegilised hagid). See soovitus on adresseeritud liikmesriikidele ja selles esitatakse terviklik meetmete kogum, mis hõlmab koolitust, teadlikkuse suurendamist, kuritarvituslike hagide sihtmärkide toetamist, andmete kogumist, aruandlust ja üldsuse osalemise vastaste hagide seiret. ***Käesoleva direktiivi ülevõtmisel peaksid liikmesriigid pöörama erilist tähelepanu komisjoni soovituse rakendamisele, eelkõige tuleks riigisiseste asjade puhul, mis ei kuulu direktiivi kohaldamisalasse, tagada käesolevas direktiivis sätestatud kaitsemeetmetega sarnased kaitsemeetmed, ning õigusabi peaks kostjatele olema taskukohane ja kergesti kättesaadav, ning kaaluma sellekohaste sihipäraste normide lisamist oma riiklikkesse ülevõtvatesse õigusaktidesse. Liikmesriike tuleks samuti julgustada kaaluma vaigistuskaebuste ohvrite toetamiseks fondi loomist, mida tuleks kasutada otse õigusabikuludeks või õigusabi ja psühholoogilise toe pakkumiseks.***

Muudatusettepanek 45

Ettepanek võtta vastu direktiiv

Põhjendus 36 a (uus)

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	(36a) Käesoleva direktiiviga sätestatakse normid, mis käsitlevad ulatuslikke toetus- ja ennetusmeetmeid, mitterahalisi toetusmehhanisme, nagu õigusabi ja psühholoogilise toe pakkumine, samuti koolitust,

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	teadlikkuse suurendamist ja andmekogumismeetmeid. Selle eesmärk on tagada ka andmete kogumine, kehtestades liidu tasandil ühised kriteeriumid. Sisse tuleks seada riigisisene kontaktasutus, et koguda ja jagada teavet kõigi organisatsioonide kohta, kes nõustavad ja toetavad isikuid, kelle vastu on esitatud üldsuse osalemise vastane kuritarvituslik hagi. Selliste organisatsioonide hulka võivad kuuluda õigustöötajate ühendused, meedia- ja pressinõukogud, inimõiguste kaitsjate katusorganisatsioonid, liidu ja riigi tasandi ühendused, õigusbürood, kes kaitsevad tasuta isikuid, kelle vastu on esitatud üldsuse osalemise vastane ilmselgelt põhjendamatu või kuritarvituslik hagi, ülikoolide õigusbürood ja muud valitsusvälised organisatsioonid.

Muudatusettepanek 46

Ettepanek võtta vastu direktiiv

Põhjendus 36 b (uus)

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	(36b) Selleks et paremini tõkestada vaigistuskaebuste algatamist ja soodustada nende sihtmärgiks olevate füüsiliste või juriidiliste isikute kaitset, on äärmiselt oluline tagada asjakohane teave, suurendada teadlikkust, teha kampaaniaid, tagada haridus ja koolitus, sealhulgas seoses nende isikute õiguste ja kaitsemehhanismidega.

Muudatusettepanek 47

Ettepanek võtta vastu direktiiv

Põhjendus 36 c (uus)

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	(36c) Ajakirjanike, muude meediatöötajate ja inimõiguste kaitsjate koolitamine peaks suurendama nende suutlikkust tulla toime üldsuse osalemise vastaste kuritarvituslike hagidega. Koolitusel tuleks keskenduda niisuguste hagide äratundmisele, sellele, kuidas tulla toime hagide sihtmärgiks olemisega ning teavitada asjaomaseid isikuid nende õigustest ja kohustustest, et nad saaksid võtta vajalikke meetmeid enda kaitsmiseks selliste hagide eest. Samuti tuleks koolitada õigustöötajaid, et suurendada teadlikkust kuritarvituslikest hagidest ja suuta tuvastada need väga varases etapis.

Muudatusettepanek 48

Ettepanek võtta vastu direktiiv

Artikkel 1 – lõik 1

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
Käesoleva direktiiviga nähakse ette ***kaitsemeetmed*** ilmselgelt põhjendamatute või kuritarvituslike hagide eest piiriülese mõjuga tsiviilasjades, mis on esitatud füüsiliste ja juriidiliste isikute***, eelkõige ajakirjanike ja inimõiguste kaitsjate*** vastu nende osalemise tõttu avalikus elus.	Käesoleva direktiiviga nähakse ette ***kaitse tagamise ja kaitsemeetmete miinimumnormid*** ilmselgelt põhjendamatute või kuritarvituslike hagide ***ja nendest tulenevate ohtude*** eest piiriülese mõjuga tsiviilasjades, mis on esitatud füüsiliste ja juriidiliste isikute vastu nende osalemise tõttu avalikus elus.

Muudatusettepanek 49

Ettepanek võtta vastu direktiiv

Artikkel 2 – lõik 1

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
Käesolevat direktiivi kohaldatakse piiriülese mõjuga tsiviil- ja kaubandusasjade suhtes igat liiki kohtutes. Seda ei kohaldata eeskätt maksu-, tolli- ja haldusasjade suhtes ega riigi vastutuse suhtes tegevuse või tegevusetuse eest riigivõimu teostamisel (*acta iure imperii*).	Käesolevat direktiivi kohaldatakse piiriülese mõjuga tsiviil- ja kaubandusasjade***, sealhulgas ajutiste meetmete ja kaitsemeetmete, vastuhagide ning muude õigusaktide kohaste õiguskaitsevahendite eriliikide*** suhtes igat liiki kohtutes. Seda ei kohaldata eeskätt maksu-, tolli- ja haldusasjade suhtes ega riigi vastutuse suhtes tegevuse või tegevusetuse eest riigivõimu teostamisel (*acta iure imperii*).

Muudatusettepanek 50

Ettepanek võtta vastu direktiiv

Artikkel 2 a (uus)

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	Artikkel 2a ***Miinimumnõuded*** ***1. Liikmesriigid võivad kehtestada või säilitada soodsamad õigusnormid kui need, millega sätestatakse käesolevas direktiivis kaitsemeetmed ilmselgelt põhjendamatute ja kuritarvituslike hagide korral tsiviilasjades.*** ***2. Käesoleva direktiivi rakendamine ei õigusta mingil juhul niisuguse kaitsetaseme alandamist, mis oli käesoleva direktiiviga hõlmatud küsimustes liikmesriikides juba varem olemas.***

Muudatusettepanek 51

Ettepanek võtta vastu direktiiv

Artikkel 3 – lõik 1 – punkt 1

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
1. „üldsuse osalemine avalikus elus“ – füüsilise või juriidilise isiku sõnavõtt või tegevus, mida väljendatakse või tehakse ***sõna-*** ja teabevabaduse õiguse kasutamise käigus avalikku huvi pakkuvas küsimuses, ning sellega otseselt seotud ettevalmistav, toetav või abistav tegevus. Need on muu hulgas ***kaebused, petitsioonid***, halduss- või ***kohtumenetlused*** ning osalemine avalikul kuulamisel;	1. „üldsuse osalemine avalikus elus“ – füüsilise või juriidilise isiku sõnavõtt või tegevus, mida väljendatakse või tehakse ***väljendus-*** ja teabevabaduse***, akadeemilise vabaduse või kogunemis- ja ühinemisvabaduse*** õiguse kasutamise käigus avalikku huvi pakkuvas küsimuses, ning sellega otseselt seotud ettevalmistav, toetav või abistav tegevus. Need on muu hulgas ***kaebuste ja petitsioonide esitamine***, haldus- või ***kohtulike nõuete esitamine*** ning osalemine avalikul kuulamisel***, samuti ajakirjanduslike, poliitiliste, teaduslike, akadeemiliste, loomingulise sisuga või satiiriliste sõnumite, väljaannete või teoste loomine, näitamine, reklaamimine või muul viisil edendamine***;

Muudatusettepanek 52

Ettepanek võtta vastu direktiiv

Artikkel 3 – lõik 1 – punkt 2 – alapunkt a

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
(a) rahvatervis, ohutus, keskkond, kliima või ***põhiõiguste kasutamine***,	a) ***põhiõigused, sealhulgas sooline võrdõiguslikkus, meediavabadus ning tarbija- ja töötajate õigused, samuti*** rahvatervis, ohutus, keskkond ***või*** kliima,

Muudatusettepanek 53

Ettepanek võtta vastu direktiiv

Artikkel 3 – lõik 1 – punkt 2 – alapunkt b

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
(b) isiku või üksuse tegevus avalikkuse tähelepanu all või avalikes huvides,	b) isiku või üksuse***, sealhulgas riigiametnike ja eraõiguslike isikute*** tegevus avalikkuse tähelepanu all või avalikes huvides,

Muudatusettepanek 54

Ettepanek võtta vastu direktiiv

Artikkel 3 – lõik 1 – punkt 2 – alapunkt d

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
(d) süüdistused korruptsioonis, pettuses või ***kuritegevuses***,	d) süüdistused korruptsioonis, pettuses ***ja kelmuses, omastamises, rahapesus, väljapressimises, survestamises, seksuaalses ahistamises ja soolises vägivallas*** või ***muus vormis hirmutamises või mis tahes muus kuriteos või haldusrikkumises, sealhulgas keskkonnakuriteos***,

Muudatusettepanek 55

Ettepanek võtta vastu direktiiv

Artikkel 3 – lõik 1 – punkt 2 – alapunkt e

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
(e) ***desinformatsiooni tõkestavad meetmed***;	e) ***meetmed, mille eesmärk on kaitsta ELi lepingu artiklis 2 sätestatud väärtusi ja demokraatlikesse protsessidesse mittesekkumise põhimõtet ning tagada või hõlbustada üldsuse juurdepääsu teabele, et tõkestada desinformatsiooni***,

Muudatusettepanek 56

Ettepanek võtta vastu direktiiv

Artikkel 3 – lõik 1 – punkt 2 – alapunkt e a (uus)

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	ea) akadeemiline, teadus-, uurimis- ja loometegevus.

Muudatusettepanek 57

Ettepanek võtta vastu direktiiv

Artikkel 3 – lõik 1 – punkt 3 – sissejuhatav osa

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
„üldsuse osalemise vastane kuritarvituslik hagi“ – hagi, mis on esitatud seoses üldsuse osalemisega avalikus elus ***ning*** mis on täielikult või osaliselt põhjendamatu ja mille peamine eesmärk on takistada, piirata või karistada üldsuse osalemist avalikus elus. Sellisele eesmärgile võivad osutada järgmised asjaolud:	„üldsuse osalemise vastane kuritarvituslik hagi“ – hagi, mis on esitatud seoses üldsuse osalemisega avalikus elus***,*** mis on täielikult või osaliselt põhjendamatu***, mida iseloomustavad tegurid, mis osutavad sellele, et kohtumenetlust kasutatakse kuritarvituslikul eesmärgil, mitte teatava õiguse tegelikuks kasutamiseks, teostamiseks või sellele tuginemiseks,*** ja mille peamine eesmärk on ***kuritarvituslikult*** takistada, piirata või karistada üldsuse osalemist avalikus elus. Sellisele eesmärgile võivad osutada järgmised asjaolud:

Muudatusettepanek 58

Ettepanek võtta vastu direktiiv

Artikkel 3 – lõik 1 – punkt 3 – alapunkt -a (uus)

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	-a) hageja poolt kostja suhtes majandusliku eelise või poliitilise mõju väärkasutamine, mille tagajärjel on pooltevaheline jõuvahekord tasakaalust väljas;

Muudatusettepanek 59

Ettepanek võtta vastu direktiiv

Artikkel 3 – lõik 1 – punkt 3 – alapunkt c

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
(c) esineb hirmutamist, ahistamist või ähvardamist hageja või tema esindajate poolt.	c) esineb hirmutamist, ahistamist või ähvardamist hageja või tema esindajate poolt ***enne kohtumenetlust või selle ajal, sealhulgas, kas nad on varem õiguslike meetmetega hirmutanud;***

Muudatusettepanek 60

Ettepanek võtta vastu direktiiv

Artikkel 3 – lõik 1 – punkt 3 – alapunkt c a (uus)

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	ca) pahauskse menetlustaktika kasutamine, näiteks menetluse venitamine, ja otsus esitada hagi seda kõige soodsamalt käsitlevale pädevale kohtule või kohtuasjade lõpetamine menetluse hilisemas etapis.

Muudatusettepanek 61

Ettepanek võtta vastu direktiiv

Artikkel 4 – lõige 2 – punkt a

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
(a) üldsuse osalemine avalikus elus, ***mille vastu hagi*** on ***esitatud ja mis toimub avalikku*** huvi ***pakkuvas küsimuses***, ***on asjakohane rohkem kui ühes liikmesriigis***, või	a) üldsuse osalemine avalikus elus ***on asjakohane rohkem kui ühes liikmesriigis seeläbi***, ***et sellel*** on ***piiriülene mõõde või avalikkusel on õigustatud*** huvi ***sellise küsimuse suhtes***, ***sealhulgas juhul, kui üldsuse osalemine on võimalik elektrooniliselt***, või

Muudatusettepanek 62

Ettepanek võtta vastu direktiiv

Artikkel 5 – lõige 3

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
3. Liikmesriigid ***võivad*** ette ***näha***, et III ja IV peatüki kohaseid menetluslikke tagatisi käsitlevaid meetmeid võib asja menetlev kohus võtta *ex officio*.	3. Liikmesriigid ***näevad*** ette, et III ja IV peatüki kohaseid menetluslikke tagatisi käsitlevaid meetmeid võib asja menetlev kohus võtta *ex officio*.

Muudatusettepanek 63

Ettepanek võtta vastu direktiiv

Artikkel 5 a (uus)

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	Artikkel 5a ***Kiire kohtumenetlus*** ***Liikmesriigid tagavad, et artiklis 5 osutatud taotlust menetlevad kohtud teevad seda kiiresti, kasutades riigisiseses õiguses ette nähtud kõige kiiremat menetlust, võttes arvesse kohtuasja asjaolusid ning õigust tõhusale õiguskaitsevahendile ja õiglasele kohtumenetlusele.***

Muudatusettepanek 64

Ettepanek võtta vastu direktiiv

Artikkel 5 b (uus)

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	Artikkel 5b ***Avalikus elus osalevate füüsiliste ja juriidiliste isikute abistamine*** ***Liikmesriigid tagavad, et avalikus elus osalevatele füüsilistele või juriidilistele isikutele on asjakohasel juhul kättesaadavad eelkõige järgmised toetusmeetmed:*** ***a) üldsusele lihtsalt kättesaadav ja tasuta põhjalik ja sõltumatu teave ja nõuanded olemasolevate menetluste ja õiguskaitsevahendite kohta, mis puudutavad kaitset hirmutamise, ahistamise ja kohtumenetlusega ähvardamise eest, ning isikute asjakohaste õiguste kohta; ning*** ***b) tasuta õigusabi kooskõlas nõukogu direktiivi 2003/8/EÜ ja riigisisese õigusega, tasuta õigusabi edasises menetluses ning õigusnõustamine või muu õigusabi;*** ***c) rahaline abi ja toetusmeetmed, sealhulgas psühholoogiline tugi neile, kelle vastu on esitatud üldsuse osalemise vastane hagi.***

Muudatusettepanek 65

Ettepanek võtta vastu direktiiv

Artikkel 7 – lõik 1

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et üldsuse osalemise vastast hagi menetlev kohus võib lubada ***avalikus elus osalevate isikute õigusi kaitsvatel*** või ***edendavatel valitsusvälistel organisatsioonidel hagi menetlemises*** osaleda ***kas*** kostja toetuseks või ***teabe andmiseks***.	Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et üldsuse osalemise vastast hagi menetlev kohus võib lubada***, et ühendused, organisatsioonid ja muud kollektiivsed organid, näiteks ametiühingud, ja muud juriidilised isikud, kellel on kooskõlas riigisiseses õiguses sätestatud kriteeriumidega õigustatud huvi kaitsta*** või ***edendada avalikus elus osalevate isikute õigusi, võivad*** osaleda kostja ***nõusolekul tema nimel või*** toetuseks ***niisugustes kohtumenetlustes*** või ***anda teavet kohtumenetluses, mis on käesolevast direktiivist tulenevate kohustuste täitmiseks ette nähtud. See norm ei piira muude liidu või riiklike kehtivate normidega tagatud esindusõigust ja menetlusse astumise õigust.***

Muudatusettepanek 66

Ettepanek võtta vastu direktiiv

Artikkel 8 – lõik 1

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
Liikmesriigid tagavad, et üldsuse osalemise vastast hagi menetleval kohtul on õigus nõuda hagejalt menetluskulude ***või menetluskulude*** ja kahju hüvitamise tagatist, kui ta peab sellist tagatist asjakohaseks, sest on märke, mis osutavad hagi kuritarvituslikule laadile.	Liikmesriigid tagavad, et üldsuse osalemise vastast hagi menetleval kohtul on õigus nõuda hagejalt menetluskulude***, sealhulgas kõigi kostjale esindamisega tekkinud kulude*** ja kahju hüvitamise tagatist, kui ta peab sellist tagatist asjakohaseks, sest on märke, mis osutavad hagi kuritarvituslikule laadile. ***Kui riigisisese õigusega on selline võimalus ette nähtud, võib kostjale anda tagatise kohtumenetluse mis tahes etapis.***

Muudatusettepanek 67

Ettepanek võtta vastu direktiiv

Artikkel 9 – lõige 2

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
2. Liikmesriigid ***võivad kehtestada*** tähtaja, mille jooksul võib taotleda hagi rahuldamata jätmist menetluse algetapis. Tähtajad peavad olema proportsionaalsed ega tohi muuta selle võimaluse kasutamist võimatuks või ülemäära raskeks.	2. Liikmesriigid ***kehtestavad*** tähtaja, mille jooksul võib taotleda hagi rahuldamata jätmist menetluse algetapis. Tähtajad peavad olema proportsionaalsed***, mõistlikud*** ega tohi muuta selle võimaluse kasutamist võimatuks või ülemäära raskeks.

Muudatusettepanek 68

Ettepanek võtta vastu direktiiv

Artikkel 14 – lõik 1

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et hagejalt, kes on esitanud üldsuse osalemise vastase kuritarvitusliku hagi, ***saab*** välja ***mõista*** kõik menetluskulud, sealhulgas kõik kostja esindamisega seotud kulud, välja arvatud juhul, kui need on ülemäärased.	Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et hagejalt, kes on esitanud üldsuse osalemise vastase kuritarvitusliku hagi, ***mõistetakse*** välja kõik menetluskulud, sealhulgas kõik kostja esindamisega seotud kulud, välja arvatud juhul, kui need on ülemäärased. ***Kui riigisiseses õiguses ei ole tagatud riiklikes tasumäärade tabelites sätestatud summasid ületavate kostja esindamiskulude täielikku väljamõistmist, tagavad liikmesriigid, et need kulud kaetakse täielikult muude riigisisese õiguse alusel kättesaadavate vahendite abil ja asjakohasel juhul kahjuhüvitise määramise teel kooskõlas artikliga 15.***

Muudatusettepanek 69

Ettepanek võtta vastu direktiiv

Artikkel 15 – lõik 1

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et füüsilisel või juriidilisel isikul, kes on kandnud kahju üldsuse osalemise vastase kuritarvitusliku hagi tõttu, on võimalik nõuda	Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et füüsilisel või juriidilisel isikul, kes on kandnud kahju üldsuse osalemise vastase kuritarvitusliku hagi tõttu, on võimalik nõuda

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
kahju täielikku hüvitamist ja saada selle eest täielikku hüvitist.	***rahalise ja mitterahalise*** kahju***, sealhulgas mainekahju*** täielikku hüvitamist ja saada selle eest täielikku hüvitist***, ilma et selleks oleks vaja algatada eraldi kohtumenetlus***.

Muudatusettepanek 70

Ettepanek võtta vastu direktiiv

Artikkel 16 – lõige 1 a (uus)

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	1a. Liikmesriigid tagavad, et karistusi määravad kohtud võtavad igakülgselt arvesse järgmist:
	i) hageja majanduslik olukord;
	ii) kuritarvitamisele osutavate kindlaks tehtud teguri-te laad ja arv.

Muudatusettepanek 71

Ettepanek võtta vastu direktiiv

Artikkel 16 a (uus)

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	Artikkel 16a
	Riiklikud registrid
	Liikmesriigid võtavad asjakohaseid meetmeid, et luua kooskõlas isikuandmete kaitset käsitlevate liidu ja riigisi-seste õigusnormidega käesoleva direktiivi kohaldamisa-lasse kuuluvate asjakohaste kohtuotsuste register, mis on üldsusele juurdepääsetav.

Muudatusettepanek 72

Ettepanek võtta vastu direktiiv

Artikkel 18 – lõik 1

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
Liikmesriigid tagavad, et kui kolmanda riigi kohtus on avalikus elus osalemise tõttu esitatud kuritarvituslik hagi füüsilise või juriidilise isiku vastu, kelle alaline elu- või asukoht on mõnes liikmesriigis, ***võib kõnealune isik*** taotleda selle riigi kohtutelt, kus on tema alaline elu- või asukoht, kahju ja kulu hüvitamist, mida ta kandis seoses hagi menetlemisega kolmanda riigi kohtus, olenemata sellest, kus on kolmandas riigis toiminud menetluses osalenud hageja alaline elu- või asukoht.	Liikmesriigid tagavad, et kui kolmanda riigi kohtus on avalikus elus osalemise tõttu esitatud kuritarvituslik hagi füüsilise või juriidilise isiku vastu, kelle alaline elu- või asukoht on mõnes liikmesriigis, ***on kõnealusel isikul õigus*** taotleda selle riigi kohtutelt, kus on tema alaline elu- või asukoht, kahju ja kulu hüvitamist, mida ta kandis seoses hagi menetlemisega kolmanda riigi kohtus, olenemata sellest, kus on kolmandas riigis toiminud menetluses osalenud hageja alaline elu- või asukoht.

Muudatusettepanek 73

Ettepanek võtta vastu direktiiv

V a peatükk (uus)

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	Va PEATÜKK ***Kohtualluvus, kohaldatav õigus ja seos rahvusvahelise eraõiguse valdkonna liidu õigusaktidega***

Muudatusettepanek 74

Ettepanek võtta vastu direktiiv

Artikkel 18 a (uus)

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	Artikkel 18a ***Kohtualluvus laimunõude puhul*** ***Laimu või muude tsiviil- või kaubandusõiguslike nõuete puhul, mida võib käsitada käesoleva direktiivi kohaldamisalasse kuuluva nõudena, loetakse ainsaks kohtualluvuseks kostja alalise elu- või asukoha liikmesriik, võttes igakülgselt arvesse asju, kus laimamise ohver on füüsiline isik.***

Muudatusettepanek 75

Ettepanek võtta vastu direktiiv

Artikkel 18 b (uus)

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	Artikkel 18b ***Seos Brüsseli I määrusega*** ***Käesolev direktiiv, välja arvatud artikkel 18a, ei mõjuta Brüsseli I määruse kohaldamist.***

Muudatusettepanek 76

Ettepanek võtta vastu direktiiv

Artikkel 18 c (uus)

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	Artikkel 18c ***Avaldamise kui üldsuse avalikus elus osalemise suhtes kohaldatav õigus*** ***Nõuete puhul, mis käsitlevad avaldamist kui üldsuse avalikus elus osalemist, on kohaldatav õigus selle koha õigus, millele avaldamine on suunatud. Kui kohta, millele avaldamine on suunatud, ei ole võimalik kindlaks teha, on kohaldatav õigus toimetusvastutuse koha või üldsuse avalikus elus osalemisega seotud asjakohase toimetustegevuse koha õigus.***

Muudatusettepanek 77

Ettepanek võtta vastu direktiiv

Artikkel 18 d (uus)

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	Artikkel 18d ***Seos Rooma II määrusega*** ***Käesolev direktiiv, välja arvatud artikkel 18c, ei mõjuta Rooma II määruse kohaldamist.***

Muudatusettepanek 78

Ettepanek võtta vastu direktiiv

V b peatükk (uus)

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	Vb PEATÜKK
	Muud sätted

Muudatusettepanek 79

Ettepanek võtta vastu direktiiv

Artikkel 18 e (uus)

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	Artikkel 18e
	Liidu register
	Komisjon võtab asjakohaseid meetmeid, et luua kooskõlas isikuandmete kaitset käsitlevate liidu õigusnormidega üldsusele juurdepääsetav ning artikli 16a kohaselt saadud teabel põhinev liidu register käesoleva direktiivi kohaldamisalasse kuuluvate asjakohaste kohtuotsuste kohta.

Muudatusettepanek 80

Ettepanek võtta vastu direktiiv

Artikkel 18 f (uus)

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	Artikkel 18f ***Teadlikkuse suurendamine*** ***Liikmesriigid võtavad asjakohaseid meetmeid, sealhulgas elektrooniliste vahendite abil, et suurendada teadlikkust üldsuse osalemise vastastest strateegilistest hagidest ja nende hagide suhtes käesolevas direktiivis sätestatud menetluslikest tagatistest. Sellised meetmed võivad hõlmata teavitus- ja teadlikkuse suurendamise kampaaniaid ning teadus- ja haridusprogramme, tehes asjakohasel juhul koostööd asjakohaste kodanikuühiskonna organisatsioonide ja muude sidusrühmadega.***

Muudatusettepanek 81

Ettepanek võtta vastu direktiiv

Artikkel 18 g (uus)

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	Artikkel 18g ***Ühtne kontaktpunkt*** ***Liikmesriigid võtavad komisjoni toetusel asjakohaseid meetmeid, et luua ühtne kontaktpunkt, mis hõlmab spetsialiseerunud juristide, õiguspraktikute ja psühholoogide spetsiaalseid riiklikke võrgustikke, kellega isikud, kelle vastu üldsuse osalemise vastane strateegiline hagi on esitatud, saavad ühendust võtta, ning mille kaudu nad saavad juhiseid ja lihtsa juurdepääsu teabele vaigistuskaebuste ja nende eest kaitsmise kohta, sealhulgas seoses tasuta õigusabi ning rahalise ja psühholoogilise toega.***

Muudatusettepanek 82

Ettepanek võtta vastu direktiiv

Artikkel 18 h (uus)

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	Artikkel 18h ***Õiguspraktikute koolitamine*** ***1. Võttes igakülgselt arvesse õiguselukutse sõltumatust, julgustavad liikmesriigid juristide koolitamise eest vastutavaid isikuid tegema juristidele kättesaadavaks nii üld- kui ka erikoolituse, et suurendada teadlikkust üldsuse osalemise vastastest strateegilistest hagidest ja nende hagide suhtes käesolevas direktiivis sätestatud menetluslikest tagatistest.*** ***2. Ilma et see piiraks kohtute sõltumatust ja mõjutaks kohtusüsteemide korralduse erinevusi liidus, nõuavad liikmesriigid, et kohtunike koolitamise eest vastutavad isikud teeksid neile kättesaadavaks nii üld- kui ka erikoolituse, et suurendada kohtunike teadlikkust avalikus elus osalevate füüsiliste ja juriidiliste isikute vajadustest.*** ***3. Liikmesriigid edendavad oma avalike teenuste kaudu või vaigistuskaebuste korral abi pakkuvate organisatsioonide rahastamise kaudu algatusi, mis võimaldavad saada asjakohast koolitust neil, kes toetavad isikuid, kelle vastu on esitatud üldsuse osalemise vastane ilmselgelt põhjendamatu või kuritarvituslik hagi.***

Muudatusettepanek 83

Ettepanek võtta vastu direktiiv

Artikkel 18 i (uus)

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	Artikkel 18i ***Koostöö ja teenuste koordineerimine*** ***Liikmesriigid võtavad asjakohaseid meetmeid omavahelise koostöö hõlbustamiseks, et teha isikutele, kelle vastu on esitatud üldsuse osalemise vastane ilmselgelt põhjendamatu või kuritarvituslik hagi, teave käesolevas direktiivis***

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	ja riigisiseses õiguses ette nähtud menetluslike tagatiste kohta paremini kättesaadavaks. Koostöö eesmärk on vähemalt järgmine: ***a) olemasolevate tavade vahetamine ning*** ***b) abi osutamine Euroopa võrgustikele, mis tegelevad üldsuse osalemise vastaste ilmselgelt põhjendamatute või kuritarvituslike hagidega otseselt seotud küsimustega.***

Muudatusettepanek 84

Ettepanek võtta vastu direktiiv

Artikkel 18 j (uus)

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	Artikkel 18j ***Õigustöötajate eetikanormid*** ***Võttes igakülgselt arvesse õiguselukutse sõltumatust, julgustavad liikmesriigid kutseliite võtma vastu õigustöötajate tegevust suunavad eetikanormid, et vältida üldsuse osalemise vastaste kuritarvituslike hagide esitamist, ning nägema asjakohasel juhul ette meetmed nende normide rikkumise eest.***

Muudatusettepanek 85

Ettepanek võtta vastu direktiiv

Artikkel 18 k (uus)

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	Artikkel 18k
	Andmete kogumine
	1. Võttes arvesse kohtustatistika kogumise institutsioonilist korraldust, peavad liikmesriigid tegema ühele või mitmele asutusele ülesandeks koguda ja koondada kooskõlas kõigi andmekaitsenõuetega andmeid nende jurisdiktsioonis esitatud üldsuse osalemise vastaste kuritarvituslike hagide kohta.
	2. Lõikes 1 osutatud andmed sisaldavad eelkõige järgmist:
	a) asjaomasel aastal algatatud üldsuse osalemise vastaste kuritarvituslike hagide arv;
	b) selliste üldsuse osalemise vastaste kuritarvituslike hagide arv, mis jäeti menetluse algetapis rahuldamata täielikult või osaliselt põhjendamatute nõuete tõttu;
	c) hagide arv, liigitatuna kostja järgi (nt ajakirjanik, inimõiguste kaitsja, meediaorganisatsioon);
	d) kohtumenetluste arv, liigitatuna hageja järgi (nt poliitik, eraisik, äriühing, asjaolu, kas hageja on välisriigi üksus);
	e) arvandmed avalikus elus osalemise tegevuste kohta, mille suhtes hagi esitati;
	f) arvandmed hagejate taotletud esialgsete kahjuhüvitiste hinnangulise suuruse kohta;
	g) hagejate valitud õiguslike aluste kirjeldus ja nendega seotud arvandmed;
	h) arvandmed menetluse pikkuse kohta, hõlmates kõiki astmeid;
	i) arvandmed piiriüleste elementide kohta;

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	j) olemasolu korral muud andmed, sealhulgas menetluskulude kohta, ning vajaduse korral ja asjakohasel juhul arvandmed kohtuasjade varasema tausta kohta;
	k) käesoleva direktiivi ja asjakohasel juhul sellele lisatud komisjoni soovituse alusel esitatud nõude liik.

Muudatusettepanek 86

Ettepanek võtta vastu direktiiv

Artikkel 20 – lõik 1

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
Liikmesriigid edastavad komisjonile kogu asjakohase teabe seoses käesoleva direktiivi rakendamisega ***[viis aastat pärast direktiivi ülevõtmiskuupäeva].*** Esitatud teabe põhjal esitab komisjon hiljemalt ***[kuus*** aastat pärast direktiivi ülevõtmiskuupäeva] Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande käesoleva direktiivi kohaldamise kohta. Aruandes antakse hinnang üldsuse osalemise vastaste kuritarvituslike hagidega seotud suundumustele ja käesoleva direktiivi mõjule liikmesriikides. Vajaduse korral lisatakse aruandele ettepanekud käesoleva direktiivi muutmiseks.	Liikmesriigid edastavad komisjonile ***[kolm aastat pärast direktiivi ülevõtmiskuupäeva]*** kogu asjakohase teabe seoses käesoleva direktiivi rakendamisega***, eelkõige kättesaadavad andmed, mis näitavad, kuidas isikud, kelle vastu on esitatud üldsuse osalemise vastane hagi, on kasutanud käesolevas direktiivis sätestatud kaitsemeetmeid.*** Esitatud teabe põhjal esitab komisjon hiljemalt ***[neli*** aastat pärast direktiivi ülevõtmiskuupäeva] ***ja seejärel iga viie aasta tagant*** Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande käesoleva direktiivi kohaldamise kohta. Aruandes antakse hinnang üldsuse osalemise vastaste kuritarvituslike hagidega seotud suundumustele ja käesoleva direktiivi mõjule liikmesriikides***, võttes samal ajal arvesse iga liikmesriigi riiklikku konteksti, sealhulgas komisjoni soovituse rakendamist***. Vajaduse korral lisatakse aruandele ettepanekud käesoleva direktiivi muutmiseks. ***Aruanded avalikustatakse.***

Muudatusettepanek 87

Ettepanek võtta vastu direktiiv

Artikkel 21 – lõige 1 – lõik 1

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
Liikmesriigid jõustavad käesoleva direktiivi järgimiseks vajalikud õigus- ja haldusnormid hiljemalt ***[kaks aastat*** pärast käesoleva direktiivi jõustumise kuupäeva]. Nad edastavad kõnealuste normide teksti viivitamata komisjonile.	Liikmesriigid jõustavad käesoleva direktiivi järgimiseks vajalikud õigus- ja haldusnormid hiljemalt ***[üks aasta*** pärast käesoleva direktiivi jõustumise kuupäeva]. Nad edastavad kõnealuste normide teksti viivitamata komisjonile. ***Kui liikmesriigid need normid vastu võtavad, lisavad nad nende ametlikul avaldamisel nendesse või nende juurde viite käesolevale direktiivile. Sellise viitamise viisi näevad ette liikmesriigid.***

Muudatusettepanek 88

Ettepanek võtta vastu direktiiv

Artikkel 21 – lõige 1 a (uus)

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	1a. Liikmesriigid kohaldavad käesolevat direktiivi hagide suhtes, mille menetlemine on käesolevat direktiivi ülevõtvate riigisiseste õigusnormide jõustumise ajal liikmesriigi kohtus pooleli.